

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

III. De Pretij exactione pro licentia & Officio docendi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62649)

magis profint, quàm in loco beneficii residendò.

30. Exciipiuntur tamen quotidiana distributiones; has enim cujuscunque Scientiæ docendæ causâ à Divinis absentes non percipiunt, *arg. c. Licet 32. de Præb. & dignit.* nisi eas quoque ipsis alicubi permittat Ecclesiæ consuetudo, Moneta p. 2. *de Distribut. cap. 10. n. 28.* vel beneficiorum fructus omnes, aut major pars in distributionibus consistat; hoc enim casu, cum præbendarum locò succedant, ab iis, qui sacre alicujus Scientiæ docendæ causâ absunt, ipsæ quoque percipiuntur, secundum Glossam in c. *Licet cit. V. Distributiones*, Tholos. *de Benef. cap. 7. n. 12.* Garciam *cit. cap. 2. n. 351.* & Fagnanum in *c. cit. n. 3.* Easdem Canonico Theologo, non tantum horâ, sed totò die, quò legit, à Gregorio XIII. indultas, *Lib. 3. lit. 4. n. 49.* est dictum.

31. Ii etiam, qui sacras illas Scientias in scholis addiscendi causâ ab Ecclesiis suis absunt, beneficiorum suorum fructus integre percipere possunt ad quinquennium. *V. Docentes cit.* ad quod tempus hoc Scholarium privilegium restringendi ratio fuit; quòd intra ejus spatium in sacris illis facultatibus satis docti evadere posse, præsumerentur, Panormit. & Barbosa in *c. cit. n. 5.* & Pirrhing *ad hanc Rubric. n. 9.* Qua de re actum jam est *cit. Tit. 4. n. 33.*

ARTICULUS III.

De Pretii exactione pro Licentia & Officio docendi.

SUMMARIUM.

32. *Exactio hac jure illicita est.*

33. *Secundum aliquos propter labem Simoniam.*
 34. *Verius ab hac ea est immunis:*
 35. *Uti & pretij receptio pro docenda Scientia.*
 36. *Etiã Theologia merè Naturalis.*
 37. *Simoniacã est venditio Scientiæ Theologicæ à Deo infusa,*
 38. *Et acquisita etiã, si ad supernaturalem:*
 39. *Non etiã, si ad naturalem suam referatur.*
 40. *Licitã est receptio pretij pro Consilio etiã Theologico:*
 41. *Nisi hoc reddatur ad finem supernaturalem.*

EX iis, quæ de Magistri Grammaticæ stipendio, & Theologi præbenda deducta sunt, percipiuntur omnino est, quàm ab Ecclesiæ PP. sensu remota sit emolumentum temporalis exactio pro licentia docendi, sive sacram aliquam aut prophanam disciplinam tradendi facultate: pro qua, ne etiam consuetudinis prætextu exigatur pretium, pecunia quærat vel promittatur, *presenti Rubricâ* eique subjectis textibus cavetur. Pro ratione c. *Prohibeas 2.* redditur illud Evangelicum, *Gratis accepistis gratis date*, Matth. cap. 10. *V. 8.* Contra quam prohibitionem, si quid acceptum est, restitui, *c. cit.* ejusque transgressores officiorum & quibus potiuntur, dignitatum ac beneficiorum Ecclesiasticorum ademptione puniri jubentur, c. 1. & c. *Quantò 3.* Unde

Dubium oritur, an exactio & receptio pretii pro licentia docendi Simoniacã sit. Ratio dubitandi in utramque partem non levis est; cum, ejus exactio nem habe infectam, non obscure indicent prohibitionis ratio & pœnæ transgressio- nis: quarum illa præcipue excludit Simoniam:

moniam: cujus reos etiam ista percipiunt. Accedit; quod, sicut dignitates & beneficia atque officia Ecclesiastica, sic etiam Magisterii & Doctoratus gradus in Theologia & Jure Canonico auctoritate Apostolica, quæ spiritualis est, instituti sint, eademque conferantur; ut, sicut illa, sic etiam isti Simonia materia, & pretio non æstimabiles, esse videantur. Contrà

34. Exactionem pretii à labe illa esse immunem, ostendit praxis Collegiorum seu Facultatum Academicarum, à Doctoratus & Magisterii candidatis pecuniam & quod gradus majores sunt ac digniores, majorem illius quantitatem aliisque emolumenta temporalia exposcentium, juxta taxas à majoribus acceptas usive approbatas. Quam praxim non solum labe vacare, sed consentaneam æquitati esse cum Lessio *Lib. 2. de J. & J. cap. 35. n. 83.* Suarez *de Simonia cap. 18. n. 15.* & Palao *Tract. 17. disp. 3. p. 10. n. 4.* & aliis docent Mendo *de Jure Academ. Lib. 2. à n. 94.* & Gonzalez *in c. Quia nonnullis 4. n. 6. in fine*: idque jure optimò; quia Collegia illa pecuniam non exigunt aut recipiunt pro docendi facultate; cum hanc Principes ac Magistratus, ferèque Seculares, non ipsa Collegia Academica concedant: sed pro incommoditate & labore, quem subeunt candidatos examinandò approbandoque, & approbatis in ipsa inaugurationis solemnitate assistendò: uti & pro honore, emolumentis temporalibus, & communicatione privilegiorum, quæ promoti per Gradus & quò isti majores sunt, majora consequuntur.

35. Pro ipsa autem docendi licentia pecuniæ quidem exactio receptioque presentis Rubricæ & c. ei subiectis merito interdicta est; cum utique turpe lucrum & sordities sit, à viris doctis aliquid extorquere pro facultate docendi honestas & Reipublicæ salutare disciplinas: ad quas

tradendas muneribus, honoribus, precibus eos invitari oporteret, Palao *cit. p. 10. n. 3.* & Gonzalez *cit. n. 6.* à Simonia tamen labe eam esse immunem, cum *cit. Lessio n. 82.* & Suarez *n. 19.* docent Barbosa *in c. Prohibemus 2. n. 1.* Gonzalez *cit. n. 6.* & Wagnereck *in Exegeti c. 1. not. 1.* quòd ejusmodi licentiæ concessio & ut paulò post statuatur, ipsa etiam doctrinæ traditio res sacra vel jurisdictionis aut potestatis Ecclesiasticæ actus, & materia Simonia non sint.

Neque, licentiam illam Simonia materiam semper esse, satis probat interventus Apostolicæ auctoritatis; quia ista etiam temporalia quædam conferri possunt, ad utilitatem ac splendorem spiritualium; quin his ita annexa censentur; ut materia sint Simonia: nisi specialiter prohibeantur intuitu Religionis: quòd neque in Literariis gradibus, neque in docendi licentia fit, *cit. Suarez n. 15 in fine*, Palao *n. 3.* & Mendo *n. 96.*

Majus dubium, quàm de licentia docendi, est de ipsa doctrina sive actu traditionis Scientiæ. Non quidem merè Naturalis, puta Juris Civilis, Medicinæ, Philosophiæ artiumque Liberalium; cum istarum neque explicatio, neque notitia ipsa aliquid spirituale, aut huic annexum sint; ut eas vendi Religio non permittat. Sed SS. Theologiæ aut alteri huic affinis: cujus venditionem, sive pecuniæ pro ejus explicatione receptionem promissionemque Simonia accusant Paludan *in 4. diff. 35. q. 5.* & Sylvester *V. Simonia, q. 10. contra Lessium cit. cap. 35. n. 8.* eam à labe illa excusantem cum Glossa *in can. De quibusdam 11. V. Magistros, diff. 37.* & Soto *Lib. 9. de Just. q. 1. art. 1.* Quorum Opinionum, si non Assertores reduci in concordiam, utriusque tamen aliquid tribui potest beneficiò distinctionis inter casus diversos.

36. Primò enim, Theologiæ merè naturalis sive Scientiæ de Deo, ut est autor Naturæ, eadem, quæ cæterarum merè naturalium disciplinarum ratio; ac proinde, sicut istarum, sic etiam illius venditio à Simonix labe est immunis; cum neque huiusmodi de Deo scientia, neque eam tradendi actus sint aliquid spirituale sive supernaturale, Sanchez *Lib. 2. Consil. cap. 3. dub. 5. n. 1.* & Mendo *de Jure Acad. Lib. 2. n. 101.*
37. Secundo, SS, Theologiæ, sive scientiæ Divinæ ad intelligendas & interpretatione declarandas veritates sacræ Scripturæ à Deo infusæ venditio, sive pro pretio communicatio apertè Simoniacæ est; cum sit donum Spiritus sancti, quod in sacris literis vocatur *Interpretatio sermonum*, & ex fine suo ad generandam Dei rerumque supernaturalium cognitionem amorèque, & ad spirituale animæ salutem ordinatur, Sanchez *cit. n. 1.* & Mendo *n. 102.*
38. Tertio, ob eandem rationem Simoniacæ est exactio pretii vel alterius rei temporalis pro scientia & doctrina Theologica acquisita quidem, sed ordinata ad instruendos infideles, hæreticos erroris convincendos, & fidelium animos ad amorem & cultum Dei, ad conversionem à peccatis excitandos, eorumque conscientias à scrupulis liberandas, ut à Concionatoribus, Catechistis & Confessariis solet, S. Thomas *2. 2. q. 100. art. 3. citr.* Lessius *n. 19.* Suarez *cap. 18. n. 22.* Palao *p. 10. n. 7.* & Mendo *n. 104.*
39. Quarto, pro doctrina Theologica, tam Morali quàm Speculativa, & pro sacrorum Canonum interpretatione & exercitationibus ex iisdem, ad illustrandum intellectum aut memoriam juvandam institutis, ut in Scholis Professores solent, pretium accipi absque Simonix vitio posse, cum Glossa *in can. Vendentes 10. V. Debitum, 1. q. 3.* & Soto *Lib. 9. de*
- Iustitia q. 5. art. 1.* verisimilius defendunt *citr. Sanchez n. 3.* Suarez *cap. 18. n. 7.* Lessius *n. 8.* Palao *n. 2.* & Mendo *n. 103.* Ratio est; quia talis doctrina supernaturalis non est ratione principij; cum in isto non necessario supponat Fidem supernaturalem: & discursus Theologicos formare etiam hæreticus, & voluntariè in Fide dubius possit: neque etiam ratione finis; cum perinde ferè, ut aliarum Scientiarum traditio, ad instruendum tantum aut exercendum Auditorum intellectum ordinatur.
- Neque, doctrinæ illius venditionem esse Simoniacam, evincit; quòd supernaturales & à Deo revelatas veritates præsupponat; quia ab his non nisi remotè procedit, atque ab earum fide non necessario pendet: & quatenus ex veritatibus revelatis conclusionem Theologicam deducit, actus naturalis est, & naturali modò influit in Auditores.
- Quintò, simili modò Simoniacæ non est exactio pretii pro Consilio, seu Responso non solum Medico & Juridico, sed Theologico quoque & Canonico, reddito ad solum intellectum, propositæ dubitationis resolutione, istiusque rationibus deductis, illustrandum, ut cum S. Thoma *cit. art. 3.* defendunt laudati Navarrus *Manual. cap. 23. n. 10.* Suarez *cap. 18. à n. 19.* & Palao *p. 10. n. 5.* Ratio est; quia huiusmodi responsum est actus naturalis, quò scientia, humanâ industriâ acquisita, per modum humani magisterii ad finem naturalem, scilicet ad intellectum veritatis moralis cognitione erudiendum communicatur. Neque refert; quòd interrogans eò aliquando ad dirigendam & parandam conscientiam utatur; quia istius intentio non mutat naturam actionis sive responsi, quod ex se ad intellectum veritatis cognitione erudiendum ordinatur.

Aliud

41. Aliud esset, si responsum ad Pagani conversionem vel alicujus hæretici ad Ecclesiæ gremium, reductionem, ad timorem & amorem Dei, ad odium peccatorum, fluxarum rerum contemptum, ad virtutis & salutis studium excitandum redderetur; cum enim tale responsum sit actio spiritalis, & ex fine suo supernaturalis, utique materia Simonix ejusque perinde, ut prædicationis verbi Divini, piæ exhortationis venditio labe infecta foret, ex mente DD. cit.

TITVLVS VI.

De Judæis & Sarracenis, eorúmque Servis.

SUMMARIUM.

1. Infidelitas aduersatur Religioni. 2. Dividitur in Paganismum, Judæismum & Hæresim, 3. Atheismum & Apostasiam includentes. 4. Cum Paganis & Judæis verita est communicatio in Divinis. 5. Judæorum tamen Synagoga & ritus tolerantur. 6. Non etiam phana & sacrificia Paganorum. 7. Christiani prohibentur Judæis cohabitare, 8. Communi balneo, eorúmque medicinis uti, 9. Cum ipsis instituerent convivium, 10. Ipsi in suis adibus (non extra istas) famulari, 11. Et famulis domesticis uti. 12. Christiani sub Judæorum potestate dominica relinquuntur, 13. Eorúmque jurisdictioni subiecti non debent.	14. Ipsò tamen Jure à neutra potestate liberantur. 15. Judæis testamentò aliquid relinquere non potest. 16. Censura lata in eos, qui commercium, arma &c. 17. Et, belli tempore, quasvis merces deserunt ad infideles. 18. Hos ad fidem directè cogi posse, assertentium, 19. Et negantium verior Opinio: 20. Eisi cogi ad eam valeant indirectè.

Religioni non minus, imò multò magis, quàm Simonia aduersantur peccata Infidelitatis; cum his veri cultus Divini ipsa fundamenta convellantur. Est autem Infidelitas triplex: Paganismus, Judæismus & Hæresis, quarum postrema hæc ad proximè sequentem: priores duæ species ad præsentem Rubricam sunt declarandæ.

Paganismus est Error vel Secta repugnans Fidei scriptæ, sive negans mysteria & veritates, tam in veteri, quàm in

L novo